

AGENDA

vr 2 oktober 2020 • 19.30 uur
zo 4 oktober 2020 • 13.30 uur
dirigent **Lahav Shani**
piano **Daniil Trifonov**
Brahms Eerste pianoconcert

do 8 oktober 2020 • 19.30 uur
vr 9 oktober 2020 • 19.30 uur
zo 11 oktober 2020 • 15.00 uur
dirigent **Lahav Shani**
Mozart Ouverture Die Entführung
aus dem Serail
Lindberg Absence
(wereldpremière)
Mozart Symfonie nr. 41 'Jupiter'

do 8 oktober 2020 • 21.30 uur
vr 9 oktober 2020 • 21.30 uur
dirigent en piano **Lahav Shani**
viool **Renaud Capuçon**
cello **Kian Soltani**
Lindberg Absence
(wereldpremière)
Beethoven Tripelconcert

**do 15 oktober 2020 • 19.30 en
21.30 uur**
dirigent **Duncan Ward**
Maier Sound Garden
(wereldpremière)
Mazzoli Sinfonia for Orbiting Spheres
(Nederlandse première)
Beethoven Vierde symfonie

**do 22 oktober 2020 • 19.30
en 21.30 uur**
**vr 23 oktober 2020 • 19.30
en 21.30 uur**
dirigent **Gianandrea Noseda**
viool **Lisa Batiashvili**
Prokofjev Eerste vioolconcert
Schumann Vierde symfonie

ORKESTLEDEN

Chef-dirigent

Lahav Shani

Fredirigent

Valery Gergiev
Yannick Nézet-Séguin

Eerste viool

Igor Gruppman,
concertmeester
Marieke Blankestijn,
concertmeester
Quirine Scheffers
Hed Yaron Meyerson
Saskia Otto
Arno Bons
Mireille van der Wart
Shelly Greenberg
Cor van der Linden
Rachel Browne
Maria Dingjan
Marie-José Schrijner
Noëmi Bodden
Petra Visser
Sophia Torrenga
Hadewijch Hofland
Annerien Stuker
Alexandra van Beveren
Koen Stapert

Tweede viool

Charlotte Potgieter
Cecilia Ziano
Frank de Groot
Laurens van Vliet
Tomoko Hara
Elina Staphorsius
Jun Yi Dou
Bob Bruyn
Letizia Sciarone
Eefje Habraken
Maija Reinikainen
Sumire Hara
Wim Ruitenbeek
Babette van den Berg
Melanie Broers

Altviool

Anne Huser
Roman Spitzer
Maartje van Rheeden
Galahad Samson
Kerstin Bonk

Lex Prummel

Janine Baller
Francis Saunders
Veronika Lénártová
Rosalinde Kluck
León van den Berg

Cello

Joanna Pachucka
Daniel Petrovitsch
Mario Rio
Gé van Leeuwen
Eelco Beinema
Carla Schrijner
Pepijn Meeuws
Yi-Ting Fang

Contrabas

Matthew Midgley
Ying Lai Green
Jonathan Focquaert
Robert Franenberg
Peter Luit
Harke Wiersma
Arjen Leendertz
Ricardo Neto

Fluit

Juliette Hurel
Joséphine Olech
Désirée Woudenberg

Fluit/piccolo

Justine Caillé

Hobo

Remco de Vries
Karel Schoofs
Hans Cartigny
Anja van der Maten

Hobo/Engelse hoorn

Ron Tijhuis

Klarinet

Julien Hervé
Bruno Bonansea
Jan Jansen

Klarinet/ basklarinet

Romke-Jan Wijmenga

Fagot

Pieter Nuytten
David Spranger
Marianne Prommel

Fagot/contrafagot

Hans Wisse

Hoorn

David Fernández
Alonso
Cristiana Neves
Wendy Leliveld
Richard Speetjens
Laurens Otto
Pierre Buizer

Trompet

Giuliano Sommerhalder
Alex Elia
Arto Hoornweg
Simon Wierenga
Jos Verspagen

Trombone

Pierre Volders
Alexander Verbeek
Remko de Jager

Bastrombone/ contrabastrombone

Ben van Dijk

Tuba

Hendrik-Jan Renes

Pauken/slagwerk

Randy Max
Danny van de Wal
Ronald Ent
Martijn Boom
Adriaan Feyaerts

Harp

Charlotte Sprenkels

Concerttoelichting

SHANI DIRIGEERT BRAHMS I

DO 1 OKTOBER 2020 • 21.30 UUR
VR 2 OKTOBER 2020 • 21.30 UUR
ZO 4 OKTOBER 2020 • 15.30 UUR

ROTTERDAMS
PHILHARMONISCH
ORKEST

Brahms' victorie-symfonie

Je kunt als componist staan op de schouders van reuzen, maar zo'n reus kan ook hinderlijk over je schouders blijven meekijken. Voor Johannes Brahms was Beethoven zowel inspiratie als hindernis. Dat blijkt wel uit de jarenlange ontstaans- en verbetergeschiedenis van zijn Eerste symfonie.

Ludwig van Beethoven was een van Brahms' muzikale helden – zijn docent Eduard Marxsen had hem het belang van Beethoven grondig ingewreven. In 1848 hoorde Brahms hoe Joseph Joachim Beethovens *Violconcert* speelde. Dit werk, plus diens *Vijfde* en *Negende symfonie*, maakten op hem grote indruk – naast Mozarts *Don Giovanni*. Beethovens invloed kun je meer dan eens terugvinden in Brahms' werk.

Meesterschap

Zo steekt in het eerste deel van zijn *Eerste symfonie* het beroemde 'victorie'-ritme uit Beethovens *Vijfde* (kort-kort-kort-lang) voortdurend de kop op. En niet geheel toevallig staat deze *Eerste symfonie* in dezelfde toonsoort en wordt het c-klein van het eerste deel net als bij Beethoven uiteindelijk omgebogen naar C-groot in de finale. Tegelijkertijd is het hoofdthema van die finale sterk verwant aan de 'Ode an die Freude' uit Beethovens *Negende*. Maar 'das bemerkt ja schon jeder Esel,' zei Brahms toen een criticus hem daarop wees.

Brahms worstelde vreselijk lang eer hij zijn *Eerste symfonie* aan de buitenwereld wilde prijsgeven, juist

ook vanwege zijn bewondering voor zijn grote voorbeeld. In 1862, na al jaren met zijn materiaal gestoeid te hebben, durfde hij Clara Schumann eindelijk het eerste deel te sturen. Zij was meteen diep onder de indruk en citeerde de eerste maten in een brief aan Joachim. Wel waarschuwde ze de violist: 'dit is nogal stevig spul, maar ik

'Das bemerkt ja schon jeder Esel,' zei Brahms toen een criticus hem wees op verwantschap met Beethovens Negende

ben er al aan gewend geraakt.' Brahms' meesterschap werd zo langzamerhand onmiskenbaar, vond ze, en: 'het is allemaal op een heel interessante manier met elkaar verweven, en tegelijkertijd schiet het heel spontaan vooruit.'

Paukenslagen

Clara Schumann kon op dat moment niet vermoeden, dat Brahms nog veertien jaar aan het stuk zou blijven

sleutelen. Pas in deze jaren ontstond de fameuze, minutenlange langzame inleiding van de symfonie. Het 'stevige spul' waar Clara voor waarschuwde, was de inzet van het eerste thema. Dat zou inderdaad óók een heftig begin van een symfonie zijn geweest. De later gecomponeerde langzame inleiding verleende het stuk echter een sterker dramatisch profiel. Hoewel Brahms in de muziek van Franz Liszt alleen maar de harmonische vernieuwingen interessant vond, en niet zijn pogingen om een niet-muzikaal verhaal te vertellen – een verhaal dat teruggreep op bijvoorbeeld een gedicht of een schilderij – dit was lisztiaans 'drama' ten top. De paukenslagen aan het begin wijzen alvast vooruit naar het laatste deel, met ook daar een belangrijke rol voor de paukenist. Terwijl de pauken in het eerste deel voor onrust zorgen, laten ze in de finale (met opnieuw een langzame inleiding) de spanning geleidelijk wegvloeiën. Wat overblijft is een gelukzalige lyriek, een 'gelukkig samenzijn na de storm' (om het in termen van Beethovens *Pastorale symfonie* te formuleren).

Victorie-motief

Clara had helemaal gelijk toen zij

Johannes Brahms, circa 1885, foto Fritz Luckhardt

de manier waarop de verschillende gegevens in het eerste deel met elkaar zijn verweven 'heel interessant' noemde. Want wat Brahms in zijn liederen en pianowerken al veel langer deed, paste hij nu ook in deze symfonie toe: een melodie bereikt nooit haar definitieve vorm, maar wordt steeds weer omgevormd tot iets nieuws. Kleine stukjes uit een melodie, zoals het 'victorie'-motief, gaan daarin vaak een eigen leven leiden. En het wonderlijke is, dat heel veel van die gegevens 'in de kiem' al te vinden zijn in de langzame inleiding, alsof die niet later gecomponeerd werd, maar veeleer al 'bestond' voordat de rest van het stuk gecomponeerd werd.

Onno Schoonderwoerd

PROGRAMMA

Dirigent **Lahav Shani**

Johannes Brahms 1833-1897
Symfonie nr. 1 in c, op. 68 [1862-76]

- Un poco sostenuto – Allegro
- Andante sostenuto
- Un poco allegretto e grazioso
- Adagio – Allegro non troppo, ma con brio

Duur concert circa 50 minuten

Vorige uitvoering door ons orkest:
september 2016, dirigent Jukka-Pekka Saraste

Lahav Shani, dirigent

Geboren: Tel Aviv, Israël

Huidige positie: chef-dirigent
Rotterdams Philharmonisch Orkest;
music director Israel Philharmonic
Orchestra; vaste gastdirigent Wiener
Symphoniker

Studie: piano aan de Buchmann-
Mehta School of Music Tel Aviv;
piano en directie aan de Hochschule
für Musik 'Hanns Eisler' Berlijn;
mentor: Daniel Barenboim

Doorbraak: 2013, na het behalen
van de eerste prijs van het Gustav
Mahler Dirigentenconcours in
Bamberg

Daarna: gastdirecties Berliner
Staatskapelle, Berliner Staatsoper,
Wiener Philharmoniker,
Symphonieorchester des Bayerischen
Rundfunks, Staatskapelle Dresden,
Tonhalle Orchester Zürich,
Rundfunk-Sinfonieorchester
Berlin, Philharmonia Orchestra,
Philadelphia Orchestra, Pittsburgh
Symphony Orchestra, Seoul
Philharmonic Orchestra, Koninklijk
Concertgebouworkest

Kamermuziek: als pianist onder
meer Festival d'Aix-en-Provence,
Kölner Philharmonie en Verbier
Festival

**Debuut Rotterdams
Philharmonisch:**

2016, als dirigent en pianosolist